

Yargıtay 17. Hukuk Dairesinden:

ESAS NO : 2016/18970

KARAR NO : 2017/10852

Y A R G I T A Y İ L A M I

MAHKEMESİ : Sivas 2. Asliye Hukuk Mahkemesi
TARİHİ : 17/02/2015
NUMARASI : 2014/115-2015/77
DAVACI : Karayolları Genel Müdürlüğü
DAVALILAR : 1-Allianz Sigorta A.Ş.
2-Otokoç Otomotiv Tic. Ve San. A.Ş.
3-Abdülkadir Demir

Taraflar arasındaki tazminat davasının yapılan yargılaması sonunda; kararda yazılı nedenlerden dolayı davanın kabulüne dair verilen hükmün Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'nın kanun yararına bozma talebi üzerine dosya incelendi, gereği düşünüldü:

- K A R A R -

Davacı vekili, tek taraflı trafik kazasında korkuluklara zarar verildiğini belirterek, 484,11 TL korkuluk hasarının davalı araç malik, sürücü ve ZMSS'den kaza tarihinden itibaren işleyecek yasal faiziyle birlikte tahsiline karar verilmesini talep etmiştir.

Davalılar vekilleri, davanın reddini savunmuştur.

Mahkemece, toplanan deliller ve benimsenen bilirkişi raporuna göre, davanın kabulü ile 484,11 TL korkuluk hasarının kaza tarihinden itibaren işleyecek yasal faiziyle birlikte davalılardan alınarak davacıya verilmesine miktar itibarıyla kesin olmak üzere karar verilmiş; davalı Otokoç Otomotiv Tic. ve San. A.Ş. vekilinin kanun yararına bozma istemli dilekçesi üzerine, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının yazısı ile hükmün, HUMK.'nun 427/6. maddesi uyarınca "kanun yararına bozulması" için temyiz talebinde bulunulmuştur.

Dava, trafik kazası nedeniyle korkuluk hasarının tahsili talebine ilişkindir.

Davalı Otokoç Otomotiv Tic. ve San. A.Ş. vekilince aracı başka bir şirkete kiraladıkları iddiasının incelenmediği gerekçesiyle kanun yararına bozma istemli dilekçe sunulmuştur.

2918 sayılı KTK hükümlerine göre, trafik kaydı "işleteni" kesin olarak gösteren bir karine değilse de, onun kim olduğunu belirleyen güçlü bir kanıt niteliğindedir. Ancak, trafik kaydına rağmen işletenliğin 3. kişi üzerinde bulunmasını engelleyen bir yasa hükmü yoktur. Aynı yasanın 3. maddesinde, "İşleten: Araç sahibi olan veya mülkiyeti muhafaza kaydıyla satışta alıcı sıfatıyla sicilde kayıtlı görülen veya aracın uzun süreli kiralama, ariyet veya rehin gibi hallerde kiracı, ariyet veya rehin alan kişidir. Ancak, ilgili tarafından başka bir kişinin aracı kendi hesabına ve tehlikesi kendisine ait olmak üzere"

işlettiği ve araç üzerinde fiili tasarrufu bulunduğu ispat edilirse, bu kimse işleten sayılır." şeklinde tanımlanmıştır. Aynı kanunun 85. maddesinde ise, "Bir motorlu aracın işletilmesi bir kimsenin ölümüne veya yaralanmasına yahut bir şeyin zarara uğramasına sebep olursa, motorlu aracın bir teşebbüsün ünvanı veya işletme adı altında veya bu teşebbüs tarafından kesilen bilet ile işletilmesi halinde, motorlu aracın işleteni ve bağlı olduğu teşebbüsün sahibi, doğan zarardan müştereken ve müteselsilen sorumlu olurlar." hükmüne yer verilmiştir.

Bu yasal düzenleme karşısında, kazaya karışan araçların meydana getirdikleri zararlardan araç sahiplerinin hukuken sorumlu olacağı ilkesi benimsenmiş ise de, araç malikleri tarafından herhangi bir sebeple yararlanılması için bir başka kimseye devir edilmesi halinde (kısa bir süre için kiralınması kaydıyla) artık üzerindeki fiili hakimiyeti kalmaması ve bu sebeple ekonomik yönden de bir yararlanma olanağının kalktığı durumlarda, o araca kaza sırasında fiili hakimiyeti altında bulunduran ve ondan iktisaden yararlanan kimsenin işleten sıfatıyla meydana gelen zarardan sorumlu tutulması gerekir. Bunun sonucu olarak da, araç maliki sorumlu tutulmamalıdır. Gerek doktrinde, gerekse Yargıtay'ın uygulamalarında, kiracının işleten sıfatının belirlenmesinde, kira sözleşmesinin uzun süreli olması, araç üzerinde fiili hakimiyet ve ekonomik yararlanma unsurlarının birlikte bulunması gerekmektedir.

Somut olayda, davalı Otokoç Otomotiv Tic. ve San. A.Ş. vekili, müvekkilinin uzun süreli araç kiralama işi yaptığını, hukuken işleten olmadığını ve husumet yöneltilemeyeceğini, aracın 23.06.2011 başlangıç tarihli 36 aylık kira sözleşmesi ile kiralandığını, kaza tarihi olan 28.03.2012 tarihinde Özgür San. ve Tic. A.Ş. tarafından işletilmekte olduğunu, kira sözleşmesi ile kaza tarihini de kapsayan kira bedellerine karşılık kesilen faturaları dosyaya sunduğu anlaşılacakla, mahkeme tarafından bu hususta herhangi bir inceleme ve değerlendirme yapılmaksızın yazılı olduğu şekilde karar verilmiştir.

2-Adalet Bakanlığı Hukuk İşleri Genel Müdürlüğünün 03.03.2016 tarihli ve 318.3227 sayılı yazısında her ne kadar mahkemece verilen hükümden davalı Allianz Sigorta A.Ş. için de faizin kaza tarihinden itibaren işletilmesinin hatalı olduğu ve temerrüt tarihinden itibaren faiz işletilmesi gerektiği belirtilmiş, kanun yararına bozulması istenmiştir.

K.T.K 99.maddesi ve genel şartlar hükümlerine göre ZMMS'nin temerrüdü zarar görenin gerekli belgelerle sigortaya başvurması ve başvuru tarihinden 8 iş günü sonrası olarak gerçekleşir. Başvuru yoksa sigorta açılan dava ile temerrüde düşer. Yerel mahkemece ZMMS'nin temerrüdünün başlangıcının bu düzenlemelere aykırı olarak "kaza tarihi" olarak kabulü doğru olmamıştır.

SONUÇ: Yukarıda açıklanan nedenle, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının HUMK.'nun 427/6. maddesine (6100 sayılı HMK'nun 363. maddesi) dayalı kanun yararına bozma talebinin kabulü ile hükmün hukuki sonuçlarına etkili olmamak kaydıyla kanun yararına **BOZULMASINA**, gereğinin yapılması için kararın bir örneği ile dosyanın Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'na gönderilmesine 22/11/2017 gününde oybirliğiyle karar verildi.

ESAS NO : 2018/58

KARAR NO : 2018/1447

Y A R G I T A Y İ L A M I

GELDİĞİ BİRİM : Kanun Yararına Bozma Bürosu

MAHKEMESİ : İzmir 9. İş Mahkemesi

TARİHİ :11.05.2017

NUMARASI :2017/40 - 2017/184

DAVACI :Torman İnşaat Oto Yedek Parça Ve Tic. A.Ş. Vek. Av. Sezai Ağustos

DAVALI :Sosyal Güvenlik Kurumu Vek. Av. Fatma Şükran Aldemir

Davacı, Kurum tarafından gönderilen ödeme emrinin ve icra takibinin iptaline karar verilmesini istemiştir.

Mahkeme ilamında belirtildiği şekilde süresinde açılmayan davanın reddine karar vermiştir.

Kanun yararına Bozma talep eden davacı vekilinin istemi üzerine düzenlenen raporlar dosyadaki kağıtlar okundu, işin gereği düşünüldü ve aşağıdaki karar verildi.

K A R A R

Dava, 28/12/2016 tarih ve 18.145.855 sayılı 1.593,33 TL tasarruf teşvik fonu prim borcunu içeren ödeme emrinin; zamanaşımına uğradığı, borcun bulunmadığı, tebligatın ve ödeme emrinin usulsüz olduğu nedenine dayalı iptali istemine ilişkindir.

Mahkemece, davacı şirkete 02/01/2017 tarihinde ödeme emri tebligatının yapıldığı davanın 7 günlük süre içinde açılmadığı ve yasal süre geçtikten sonra 26.01.2017 tarihinde açıldığı gerekçesi ile yasal sürede açılmayan davanın reddine %10 haksız çıkma tazminatından davacının sorumlu olmasına karar verilmiştir.

Dosyadaki kayıt ve belgelerden, dava konusu ödeme emrinin davacı şirkete 02.01.2017 tarihinde tebliğ edildiği, davacı vekilinin 09.01.2017 tarihinde kuruma verdiği itiraz dilekçesi ile borca itiraz ettiği, kurumun 13.01.2017 tarihli borca itirazın reddi dilekçesinin 19.01.2017 tarihinde davacı vekiline tebliğ edildiği ve davanın 26.01.2017 tarihinde açıldığı anlaşılmaktadır.

Tebliğat Kanununun 12. maddesine göre, hükmi şahıslara tebliğin selahiyetli mümessillerine, bunlar birden ziyade ise yalnız birine yapılır. Aynı kanunun 13. maddesine göre de; tebliğ yapılacak bu kişiler her hangi sebeple mutad iş saatlerinde işyerinde bulunmadıkları veya o sırada evrakı bizzat alamayacakları bir halde oldukları takdirde tebliği orada hazır bulunan memur veya müstahdemlerinden birine yapılır. 25.01.2012 tarihli ve 28184 sayılı Resmî Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Tebligat Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmelik Hükümlerine göre, kendisine tebliğ yapılacak memur veya müstahdem, tüzel kişinin o yerdeki teşkilatı veya personeli içinde görev itibarıyla tebligatın muhatabı olan tüzel kişinin temsilcisinden sonra gelen bir kimse veya evrak müdürü gibi esasen bu tür işlerle görevlendirilmiş bir kişi olması gerektiği, bu kişilerin de bulunmaması halinde bu hususların tebliğ evrakına yazılarak tebligat, o yerdeki diğer bir memur veya müstahdeme yapılır.

Hukuk Genel Kurulu'nun 14.12.2011 tarih ve 2011/21-882 Esas, 2011/767 sayılı kararında da vurgulandığı üzere, Tebligat Kanunu'nun 13 üncü maddesinde, kendisine tebligat yapılacak şahısların derecelendirildikleri görülmektedir. Bir kere, hükmi şahıslar namına kendilerine tebligat yapılabilecek yetkili mümessiller mutad iş saatlerinde işyerlerinde buldukları ve o sırada evrakı bizzat alacak durumda oldukları takdirde memur ve müstahdemlere tebligat yapılamaz. Saniyen, memur veya müstahdemlere tebligat yapılabilecek hallerde de, önce kendisine tebligat yapılacak şahsın, şirketin o yerdeki teşkilatı veya personeli içinde vazife itibariyle muhatap hükmi şahsın mümessilinden sonra gelen veya evrak müdürü gibi esasen bu işlerle tavzif edilmiş bir kimse olması, Böyle bir kimsenin bulunmaması halindedir ki (bu durum tebliğ mazbatasına dercedilmek suretiyle) o yerdeki diğer bir memur veya müstahdeme tebligat yapılabilir. Daha önce kendisine tebligat yapılması gereken kimselerin bulunmadıklarını veya tebligatı bizzat alamayacak durumda olduklarının ispatı bakımından mazbatada yer alacak kayıt bilhassa önemlidir.

Tebligat Kanunu ve bu kanunun uygulanması için çıkarılan tüzüğün hükümleri tamamen şeklidir ve titizlikle uygulanması gerekir. Dolayısı ile bir davada yapılan tebligatların usulüne uygun olarak yapıp yapılmadığını hakim doğrudan, kendiliğinden denetlemelidir.

Davacı şirkete gönderilen ödeme emri tebliğ belgesinde " İşyerinde daimi çalışanı Ramazan Zeybek imzasına tebliğ edildi." ibaresi yazılı olup yukarıda açıklanan Tebligat Kanununa uygun olarak şirketin yetkili temsilcisine tebliğ edilmediği; yetkili temsilcisi olmadığı takdirde tebliğ belgesine dercedilmeden ve bizzat tebliğ alamayacağı kayıt altına alınmadan usulüne uygun tebliğ edilmediği anlaşılmaktadır.

Davanın yasal dayanağını oluşturan 6183 sayılı Kanun'un 58. maddesinde ödeme emrine karşı dava açma süresi 7 gün ile sınırlandırılmıştır. İtiraz davası için öngörülen 7 günlük sürenin hak düşürücü nitelikte olduğu konusunda kuşku bulunmamaktadır (Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun 10.4.2001 gün ve 2002/21-201-297 ve 24.3.2004 gün ve 2004/10164-170 sayılı Kararları). Hak düşürücü süre, niteliği itibariyle bir itiraz olup sonuçlarını kendiliğinden meydana getirir, resen gözönünde tutulmalıdır.

Davanın hak düşürücü sürede açılması hususuna ilişkin olarak; dava konusu ödeme emrinin ön yüzünde 7 gün içinde borcu ödeme ve borcu karşılayacak mal bildiriminde bulunulması ihtarı devamında ise 6183 s. yasa ile 5510 s. yasanın ilgili maddeleri gereği yapılacak işlemlerin arka sayfada açıklandığı bilgisi yer almakta olup arka sayfada itiraz mercinin iş mahkemeleri olması gerektiği yönünde, kanun yollarını açıkça gösterici ihtarın yer almadığı, davacı vekilinin ödeme emri tebliğinin ardından Kuruma yaptığı başvurunun görevli olmayan yere yapılan başvuru ve dolayısıyla sonrasında açtığı davanın 7 günlük süresi içerisinde açılmış bir dava olarak kabulü gerekmektedir.

Mahkemece, bu maddi ve hukuki olgular gözönünde tutulmaksızın hatalı değerlendirme sonucu yazılı şekilde hüküm kurulması usul ve yasaya aykırı olup hükmün HMK 363/1. maddesi uyarınca kanun yararına bozulması gerekmektedir.

O halde, davacı vekilinin kanun yararına bozma talebi kabul edilmelidir.

SONUÇ: Hükmün yukarıda açıklanan nedenlerle **BOZULMASINA**, kararın bir örneğinin Adalet Bakanlığına gönderilmesine 19/02/2018 gününde oybirliğiyle karar verildi.